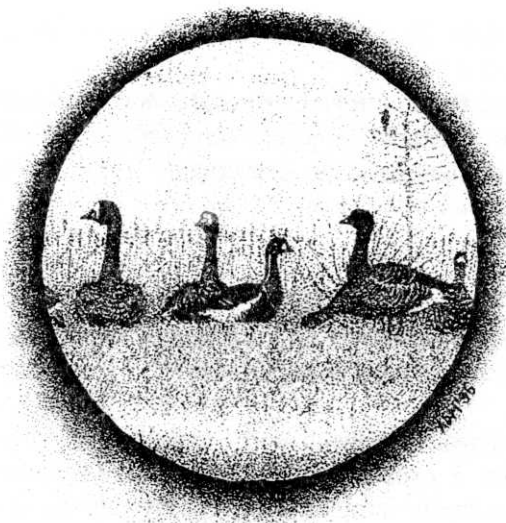

PIERWSZE STWIERDZENIE BERNIKLI RDZAWOSZYJEJ (*Branta ruficollis*) NA MAZOWSZU

11 III 1995 w dolinie Narwi koło wsi Bronisławka, na północny-wschód od Modlina (woj. stołeczne warszawskie) obserwowaliśmy berniklę rdzawoszyją (Akceptacja KF PTZool.). Miejsce obserwacji stanowił rozległy obszar łąk z pojedynczymi krzakami wierzb oraz szerokim pasem trzcinowiska ciągnący się wzdłuż krawędzi doliny. Teren lekko pofałdowany, częściowo zalany wodą. A oto szczegóły obserwacji. Około południa, w dużym stadzie żerujących gęsi białoczelnych (*Anser albifrons*) i gęsi zbożowych (*Anser fabalis*) dostrzegliśmy ptaka o 1/4-1/5 mniejszego od gęsi białoczelnej. Dziób był krótki, czarny, u jego nasady na kantarku znajdowała się wyraźna, biała, owalna plamka. Wierzch głowy, potylicy i kark były bardzo ciemne, czarniawe bądź ciemno-szarawe. Barwa ta rozrzeszała się dalej na tył szyi, przechodząc w równie ciemny grzbiet i skrzydła. Bregi białe, dobrze widoczne, skręcały w dół biegnąc cienkim pasem po boku szyi. Pokrywy uszne barwy rudej, dzięki wąskiej, białej obwódce stanowiły wydzielony, dość ciemny policzek. Przód szyi oraz górna część piersi rudo ubarwione. Na boku ciała przebiegał szeroki, biały pas, łączący się z białą, dolną częścią brzucha i tej samej

rys. A. Dmoch

barwy podbrzuszem. To rozległe, jasne pole, silnie kontrastowało z ciemną, górną częścią brzucha oraz wierzchem ciała i stanowiło najbardziej rzucający się w oczy element upierzenia. Wyróżniał on w pierwszej kolejności berniklę rdzawoszyją spośród innych gęsi. Na złożonym skrzydle białe końce pokryw skrzydłowych tworzyły conajmniej dwa cienkie paski, był to więc najprawdopodobniej osobnik dorosły (Jonsson 1992). Nóg i ogona nie widzieliśmy. Mimo tak kontrastowego rysunku, dopiero dokładne przejrzanie całego stada umożliwiło wypatrzenie bernikli. Krótki czas ciągłej obserwacji (zaledwie 1-1,5 minuty), oraz częste znikanie ptaka z pola widzenia utrudniały dokonanie dokładniejszych spostrzeżeń. Obserwację przerwało nagle poderwanie się stada gęsi w powietrze. Nie udało nam się zaobserwować bernikli wśród kilkuset lecących ptaków.

Bernikla rdzawoszyja jest gatunkiem zagrożonym w skali globalnej. Gnieździ się w strefie tundry Syberii Zachodniej. Prawie cała populacja tego gatunku przylatuje na zimowiska nad Morze Czarne, do Bułgarii i Rumunii. Na przymorskich jeziorach stwierdzono tam około 75000 osobników (Tucker i Heath 1994). Do Polski zalatuje sporadycznie (Tomiałojć 1990). Do roku 1994 w 16 pojawach zanotowano łącznie 103 ptaki (Komisja Faunistyczna 1995). Wzrost liczby stwierdzeń w ostatnich latach ma prawdopodobnie związek ze zwiększaniem się liczebności na zimowiskach (Tucker i Heath 1994, Komisja Faunistyczna 1995).

Niniejsza obserwacja jest pierwszym stwierdzeniem bernikli rdzawoszyjej na Nizinie Mazowieckiej i jednym z niewielu we wschodniej Polsce.

Literatura

- Jonsson L. 1992. *Die Vogel Europas und des Mittelmeerraumes*. Franck-Kosmos. Stuttgart.
- Komisja Faunistyczna. 1995. *Rzadkie ptaki obserwowane w Polsce w roku 1994*. Not. Orn. 36, 3-4 343-358.
- Tomiałojć L. 1990. *Ptaki Polski - rozmieszczenie i liczebność*. PWN, Warszawa.
- Tucker G. M., Heath M. F. 1994. *Birds in Europe. Their conservation status*. Bird Life International, Cambridge.